

The Holy See

PAPA FRANJO

OPĆA AUDIJENCIJA

Trg sv. Petra
Srijeda, 16. listopada 2024.

[Multimedia]

CIKLUS KATEHEZÂ: DUH I ZARUČNICA. DUH SVETI VODI BOŽJI NAROD USUSRET ISUSU, NAŠOJ NADI

9. „Vjerujem u Duha Svetoga“. Duh Sveti u vjeri Crkve

U tekstu koji slijedi uključeni su i nepročitani dijelovi koje se također donosi kao da su izgovoreni.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Današnjom katehezom prelazimo s onoga što nam je o Duhu Svetom objavljeno u Svetome pismu na to kako je On prisutan i djeluje u životu Crkve, u našem kršćanskom životu.

U prva tri stoljeća, Crkva nije osjećala potrebu dati neku eksplicitnu formulaciju svoje vjere u Duha Svetoga. Primjerice, u najstarijem Vjerovanju Crkve, takozvanom Apostolskom vjerovanju, nakon što se ispovijeda i proglašava: „Vjerujem u Boga, Oca Svemogućega, stvoritelja neba i zemlje. I u Isusa Krista, koji se rodio, umro, sašao nad pakao, uskrsnuo od mrtvih i uzašao na nebesa“, dodaje se: „[Vjerujem] u Duha Svetoga“, i ništa više, ne daje se ništa detaljnije.

No, krivovjerje je bilo nagnalo Crkvu da precizira tu svoju vjeru u Duha Svetoga. Kada je taj proces

započeo - sa svetim Atanazijem u četvrtom stoljeću – upravo je iskustvo koje je imala o posvetnom i pobožanstvenjujućem djelovanju Duha Svetoga bilo to koje je dovelo Crkvu do sigurnosti o punom božanstvu Duha Svetoga. To se zbilo na Ekumenskom saboru u Carigradu iz 381., koji je definirao božanstvo Duha Svetoga poznatim riječima koje dan-danas govorimo u Vjerovanju: „Vjerujem u Duha Svetoga, Gospodina i životvorca; koji izlazi od Oca i Sina. Koji se s Ocem i Sinom skupa časti i zajedno slavi; koji je govorio po prorocima“.

Reći da je Duh Sveti „Gospodin“ bilo je, zapravo, isto što i reći da On dijeli Božje „gospodstvo“, koje pripada svijetu Stvoritelja, a ne svijetu stvorenjâ. Najsnažnija izjava jest ta da mu se duguje istu slavu i klanjanje kao Ocu i Sinu. To je argument jednakosti u časti, drag svetom Baziliju Velikom, koji je prvi skovao taj izričaj: Duh Sveti je Gospodin, On je Bog.

Koncilska definicija nije bila odredišna, nego polazna točka. Jednom kad se, naime, nadvladalo povijesne razloge koji su priječili izričiti potvrdu božanstva Duha Svetoga, počelo se neometano proglašavati to u bogoslužju Crkve i njezinoj teologiji. Već će sveti Grgur Nazijanski, nakon tog Koncila, bez imalo oklijevanja izjaviti: „Je li Duh Sveti, dakle, Bog? Sigurno da jest! Je li konsubstancijalan (istobitan)? Dà, budući da je pravi Bog“ (*Oratio* 31, 5.10).

Što nama, današnjim vjernicima, govori taj članak vjere koji svečano proglašavamo svake nedjelje na misi: „Vjerujem u Duha Svetoga“? U prošlosti, kad bi se povela riječ o tome, rasprave su se vrtjele oko tvrdnje da Duh Sveti „izlazi od Oca“. Latinska Crkva je ubrzo dopunila tu tvrdnju dodavši, u Vjerovanju koje se moli na misi, da Duh Sveti proizlazi „i od Sina“. Budući da izraz „i od Sina“ na latinskom glasi „*Filioque*“, iz toga je nastao spor poznat pod tim nazivom, koji je bio razlog (odnosno izgovor) za mnoge sporove i podjele između Crkve na Istoku i Crkve na Zapadu. Sigurno nije slučajno da se ovdje bavimo tim pitanjem koje je, uostalom, u ozračju dijaloga uspostavljenog između dviju Crkava, izgubilo oštrinu koju je nekoć imalo te nam dopušta nadati se punom međusobnom prihvaćanju, kao jednoj od glavnih „pomirenih razlika“. Meni se sviđa reći to: „pomirene razlike“. Među kršćanima postoje mnoge razlike: ovaj je iz ove škole, ovaj iz one; ovaj je protestant, ovaj pak... Važno je da se te razlike pomire, u ljubavi i u ime zajedništva.

Prevladavši tu prepreku, danas možemo valorizirati za nas najvažniji atribut koji je proglašen u članku Vjerovanja, naime da je Duh Sveti „životvorac“, odnosno daje život. Pitamo se: kakav život daje Duh Sveti? Na početku, u stvaranju, dah Božji daje Adamu tjelesni život; od praha zemaljskog učinio je od njega „živo biće“ (usp. *Post* 2, 7). Sada, u novom stvaranju, Duh Sveti je Onaj koji vjernicima daje novi život, život Kristov, nadnaravni život, život djece Božje, tako da Pavao može uskliknuti: „Ta zakon Duha života u Kristu Isusu oslobodi me zakona grijeha i smrti“ (*Rim* 8, 2).

Gdje je u svemu tome velika i utješna vijest za nas? U tome da je život koji nam je darovao Duh Sveti vječni život! Vjera nas oslobađa užasa da se moramo miriti s tim da sve ovdje završava, da nema izbavljenja iz ralja patnje i nepravde koje suvereno vladaju zemljom. U to nas uvjerava

druga Apostolova riječ: „Ako li Duh Onoga koji uskrisi Isusa od mrtvih prebiva u vama, Onaj koji uskrisi Krista od mrtvih, oživit će i smrtna tijela vaša po Duhu svome koji prebiva u vama“ (*Rim* 8, 11). Duh Sveti prebiva u nama, on je u nama.

Tu vjeru njegujemo također za one koji je, često ne svojom krivnjom, nemaju i ne uspijevaju dati smisao svome životu. I ne zaboravimo zahvaliti Onome koji nam je, svojom smrću, dao taj neprocjenjivi dar!

U sklopu pozdrava talijanskim vjernicima

[...] Ne zaboravimo zemlje u ratu: ne zaboravimo mučeničku Ukrajinu, Palestinu, Izrael, Mjanmar. Braćo i sestre ne zaboravimo da je rat uvijek, baš uvijek, poraz. Ne zaboravimo to i molimo za mir i borimo se za mir.

Svima moj blagoslov!